

zpravodaj

UNIVERZITA HRADEC KRÁLOVÉ

leden 2009

Den otevřených dveří přilákal tisíce zájemců o studium

Univerzita prvně pořádala společný Den otevřených dveří svých tří fakult, který se uskutečnil 9. ledna 2009 ve vysokoškolském areálu Na Soutoku. Již od ranních hodin do univerzitních objektů mířily zástupy mladých lidí. Odhadem navštívilo univerzitu několik tisíc zájemců o studium, kteří měli příležitost vyslechnout informace a zhlédnout prezentace desítek univerzitních pracovišť. Ke studiu v akademickém roce 2009/2010 přijme univerzita bezmála tři tisíce studentů do přibližně jednoho sta studijních oborů.

Stalo se na UHK

- 1. prosince 2008** proslovil americký sociolog prof. Thomas Holland ke studentům sociálních oborů UHK přednášku k problematice neziskových organizací.
- 1. prosince 2008** pořádala Katedra tělesné výchovy a sportu PdF UHK lezecké závody na umělé stěně.

- 2. prosince 2008** si koncertem ve Sboru kněze Ambrože v Hradci Králové připomenul Smíšený sbor UHK čtyřicet let své činnosti.
- 3. prosince 2008** připravili studenti Katedry sociální pedagogiky PdF UHK ve spolupráci s Vysokoškolským odborovým svazem při UHK tradiční mikulášskou akci pro děti záměstnanců.
- 4. prosince 2008** se konal tradiční společenský večer Fakulty informatiky a managementu UHK.
- 5. prosince 2008** uspořádala studentská organizace Buddy System UHK dobročinnou akci pro děti z Dětského domova v Nechanicích.
- 5. prosince 2008** pořádala Den otevřených dveří Fakulta informatiky a managementu UHK.
- 12. prosince 2008** zorganizovala Katedra managementu FIM UHK pracovní setkání k problematice řešení regionálních disparit.
- 17. prosince 2008** se rektor univerzity setkal s pracovníky, kteří si v roce 2008 připomenuli svá pracovní nebo životní výročí.
- 1. ledna 2009** začalo na univerzitě řešení dvanácti nových vědeckých projektů Grantové agentury České republiky.
- 9. ledna 2008** pořádala Univerzita Hradec Králové na všech svých fakultách Den otevřených dveří.

Obsah

ZE ŽIVOTA UNIVERZITY 1 – 5

Den otevřených dveří / Zeptali jsme se uchazečů o studium / Nové projekty Fondu rozvoje vysokých škol zlepší výukové a pracovní podmínky / Rektor blahopřál oslavencům / Zlato v ME do 23 let v judu pro studenta FIM UHK / Návštěva amerického sociologa na PdF UHK / Profesor Ondřejkovič hostem Katedry sociální patologie a sociologie PdF UHK / Jubilejní 10. ročník ceny Ortexu / O projektu Zkvalitňování vzdělávací žáků se speciálními vzdělávacími potřebami / Hradecké univerzitní extenze

TVŮRČÍ A VĚDECKÁ ČINNOST 6 – 9

Na univerzitě začíná řešení dvanácti nových vědeckých projektů Grantové agentury České republiky / Pracovní seminář k regionálním disparitám

DIÁŘ 10 – 12

Minulostí naší vysoké školy (13) / Smíšený sbor Univerzity Hradec Králové slavil 40. narozeniny / Studentská organizace ESN Buddy System finančně podpořila Dětský domov Nechanice / Textilní artefakty Marie a Zuzany Hromadových v královéhradecké Galerii Na Hradě / Zlatá medaile pro učebnici chemie / Mezinárodní konference Kultura a konflikt za účasti FF UHK / Nové publikace nakladatelství Gaudeamus / Plánované akce

ZE ŽIVOTA UNIVERZITY

Den otevřených dveří

Možnost seznámit své potenciální zájemce o studium jednotlivé fakulty naší univerzity vítají a každoročně připravují prezentace svých studijních oborů, které představují na Dni otevřených dveří. Přinášíme zhodnocení toho letošního, který na Univerzitě Hradec Králové proběhl 9. ledna 2009. Všechny fakulty nabídky své prezentace nejen v novém kampusu Na Soutoku v Hradecké ulici, ale i v dalších budovách univerzity.

Pedagogická fakulta

Katedry Pedagogické fakulty UHK tradičně připravily prezentace svých oborů. Pracovníci jednotlivých kateder zaznamenali velký ohlas u uchazečů. Trendem poslední doby je větší zájem o neučitelské obory, které Pedagogická fakulta UHK nabízí vedle klasických oborů učitelských. Tuto tendenci zaznamenali na PdF UHK i v letošním roce.

Pedagogická fakulta měla možnost prezentovat několik svých nových studijních oborů. Velký zájem byl například o nový bakalářský studijní obor Literární dokumentaristika a teorie čtenářství, který připravuje Katedra českého jazyka a literatury PdF UHK, a také o nově otevřený navazující magisterský obor Pedagogika předškolního věku, který nabízí uchazečům Ústav primární a preprimární edukace PdF UHK. O učitelské obory byl přibližně stejný zájem jako v loňském roce. Většina kateder zaznamenala poměrně hojnou návštěvnost, která se pohybovala v průměru okolo 100 zájemců.

Při prezentacích se pracovníci fakulty nejvíce zaměřili na oblasti, kde může fakulta nabídnout něco více než ostatní školy s obdobnými studijními programy (např. možnosti studia v zahraničí, kvalitní systém praxí, širokou nabídku specializací rozšiřující možnosti uplatnění absolventů apod.). Nejvíce otázek se týkalo přijímacího řízení a náplně studia.

Fakulta informatiky a managementu

Dne otevřených dveří na Fakultě informatiky a managementu UHK se zúčastnilo bezmála 500 zájemců. Jejich první cesta vedla do nové auly fakulty, kde všichni uchazeči o studium obdrželi obecné informace o studiu na FIM UHK, o přijímacím řízení a byli seznámeni s nabídkou přípravných kurzů k přijímacím zkouškám, které organizuje Institut dalšího vzdělávání FIM UHK.

Další cesta budoucích studentů fakulty již směřovala do sekcí věnovaných jednotlivým oborům, které fakulta nabízí. Ve čtyřech posluchárnách se uchazeči seznámili s obory z oblasti informatiky (Aplikovaná informatika a Informační management), z oblasti ekonomie a managementu (obor Finanční management), z oblasti managementu cestovního ruchu a sportovního managementu. Dvě menší sekce byly věnovány zahraničním stáží a jazykovým zkouškám. Studentská komora Akademického senátu FIM uchazečům neformálně zprostředkovala i studentský pohled na život fakulty.

Tradičně největší zájem byl zaznamenán o obor Management cestovního ruchu, jehož sekci navštívilo celkem 382 uchazečů o studium. Společně se Dnem otevřených dveří fakulty uspořádaným počátkem prosince 2008 FIM UHK navštívilo celkem téměř 1000 zájemců o studium.

Filozofická fakulta

Den otevřených dveří na Filozofické fakultě UHK byl uchazeči o studium hojně navštíven. Fakulta připravila před posluchárnami, ve kterých byly představeny jednotlivé obory, zvukový informační panel, který lákal potenciální zájemce o studium na této fakultě a seznamoval uchazeče se základními informacemi o ní.

Budoucí studenti se rovnoměrně zajímali o všechny nabízené studijní obory. Atraktivní jsou již tradičně bakalářské obory Počítačová podpora v archeologii, Politologie a také Sociologie obecná a empirická. Lákadlem jsou i magisterské studijní obory Politologie – latinskoamerická studia a zejména Politologie – africká studia. Pro uchazeče byla zajímavá informace o vyslání prvních studentů naší univerzity na výměnný studijní pobyt do Afriky.

Pracovníci jednotlivých kateder věří, že většinu účastníků Dne otevřených dveří přivítají u přijímacích zkoušek a následně jako studenty prvních ročníků.

Václav Víška, člen redakční rady Zpravodaje

Zeptali jsme se uchazečů o studium

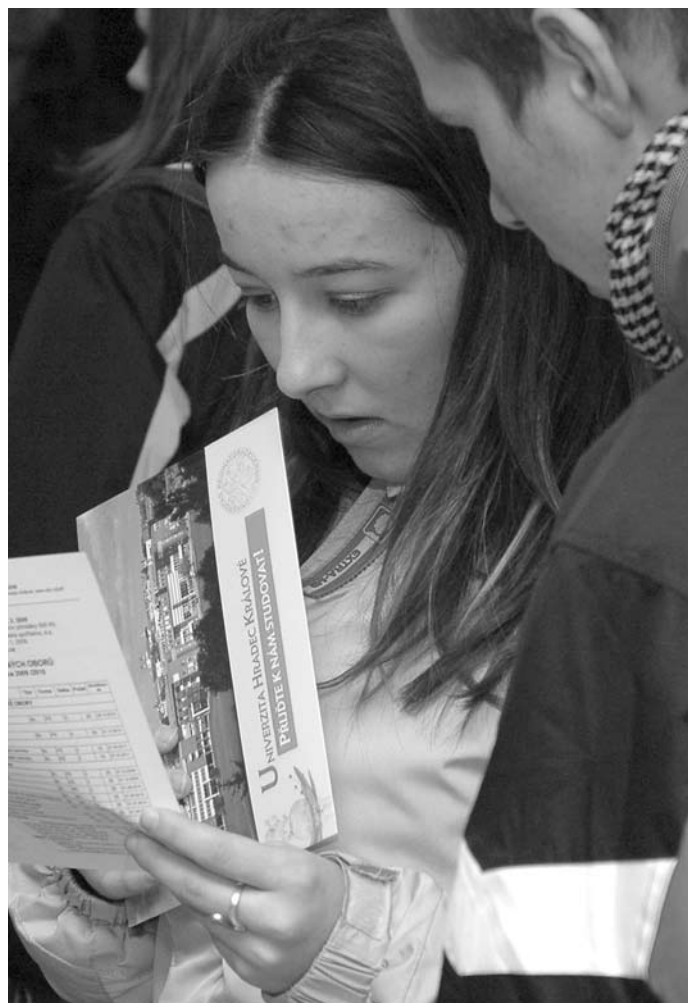
V průběhu Dne otevřených dveří jsme uspořádali anketu v univerzitním kampusu Na Soutoku. Oslovili jsme postupně několik uchazečů o studium na všech fakultách se stejnými otázkami. Anketa byla anonymní. Na následujících řádcích přinášíme její výsledky.

Anketní otázky:

1. Odkud přicházíte na naši univerzitu? Máme na mysli město a školu, na které studujete.
2. Jaký studijní obor jste si z nabídky fakulty vybrali a proč?
3. Kde jste se dozvěděli informace o UHK a o studijních oborech, které jste si vybrali?
4. Zajímáte se ještě o jiné studijní obory na naší univerzitě?

Pedagogická fakulta:

1. „Přicházím z Hradce Králové ze státní Obchodní akademie.“ „Já jsem z Hradce Králové z Gymnázia J. K. Tyla.“
2. „Vybrala jsem si francouzský jazyk a ruský jazyk se zaměřením na vzdělávání, protože mám Francii ráda.“ „Vybrala jsem si ruský jazyk a český jazyk se zaměřením na vzdělávání, protože se zajímám o literaturu a zajímá mě čeština.“
3. „Hlavně z internetu a z různých brožur od třídního učitele.“ „Jsem z Hradce, takže o univerzitě vím, a také hlavně z internetu.“
4. „Zajímá mě ještě sociologický obor na Filozofické fakultě.“ „Ještě se mi líbí obor Management cestovního ruchu na FIM.“

Fakulta informatiky a managementu

1. „Jsem z Čáslavi a studuji Hotelovou školu v Poděbradech.“ „Jsem ze Sadské a studuji Hotelovou školu v Poděbradech.“
2. „Chtěl bych studovat obor Management cestovního ruchu, protože ten je hodně podobný tomu, co studuji na střední škole.“ „Zajímá mě hlavně obor Management cestovního ruchu. Myslím si, že by to bylo takové přirozené navázání na to, co jsme začali na střední škole.“
3. „Z internetu.“ „Z internetu a od svého třídního učitele.“
4. „Chtěl bych zkusit ještě obor Sportovní management.“ „Zajímá mě hlavně obor Management cestovního ruchu, ale bude to asi těžké, ono moc škol, které podobný obor nabízejí, není.“

Filozofická fakulta

1. „Přijela jsem z Náchoda, kde studuji Jiráskovo gymnázium.“ „Studuji Jiráskovo gymnázium v Náchodě.“
2. „Zajímám se o obor Archeologie, protože mě baví prehistorie a starověk. Chtěla bych se dozvědět něco víc a myslím, že archeologie by mohla být docela zajímavý zdroj informací.“ „Mě zajímá obor Počítačová podpora v archeologii, je to docela nezvyklý obor a myslím, že by mohl být zajímavý.“
3. „Z Učitelských novin.“ „Nejvíce informací jsem získala z internetu.“
4. „Chtěla bych ještě zkusit sociologii na Filozofické fakultě a finanční a pojistnou matematiku na Pedagogické fakultě.“ „Já se zajímám o sociologii na Filozofické fakultě a o obor Sociální patologie a prevence na Pedagogické fakultě.“

Sestavil Václav Víška, člen redakční rady Zpravodaje

Nové projekty Fondu rozvoje vysokých škol zlepši výukové a pracovní podmínky

V lednu roku 2009 bylo uzavřeno výběrové řízení projektů Fondu rozvoje vysokých škol řešených v roce 2009. Jejich realizace povede k rozvoji infrastruktury pro výuku a samostatnou práci studentů, a to zejména Fakulty informatiky a managementu UHK, jež byla v tomto roce nejúspěšnější. Přehled zahajovaných projektů FRVŠ přinášíme v následující tabulce.

projekt	řešitel
Inovace studijního předmětu Kapitoly z kultury a literatury anglicky hovořících zemí	dr. Blanka Frydrychová-Klímová (FIM)
Zavedení nového předmětu Digitální fotografie	dr. Kamila Olševičová (FIM)
Multikulturní strukturovaná online studijní opora Geografie turismu a rekreace	doc. Josef Zelenka (FIM)
Nákup počítačové učebny a specializovaného software	doc. Hana Skalská (FIM)
Multimediální studijní opora pro rozvoj dovednosti poslechu a čtení s porozuměním v předmětech Odborná angličtina 5 a 6	dr. Ivana Šimonová (FIM)
Multimediální inovace předmětu Komunikační dovednosti manažera	Mgr. Robert Čapek (FIM)

Vytvoření nového předmětu Základy metodologie společenských věd	Mgr. Martin Skutil (PdF)
Německý jazyk pro neborové studenty VŠ	dr. Jana Ondráková (PdF)
Praktická aplikace digitálních prezentačních technologií ve vzdělávání	dr. René Drtina (PdF)
Inovace laboratorních úloh z kapalinové a plynové chromatografie	Ing. Aleš Imramovský (PdF)
Obrazová podpora technologicky zaměřených předmětů a e-learningových kurzů	prof. Rozmarína Dubovská (PdF)
Inovace laboratoře pro výuku fyziologie rostlin	doc. Jiří Tůma (PdF)
Multimediální znalostní podpora pro Udržitelný cestovní ruch	Ing. Eva Šimková (PdF)
Inovace předmětu Tradiční regionální tkalcovské techniky 1	doc. Vlastimil Vodák (PdF)
Zpřístupnění sekundárních dokumentů dětské literatury vyučujícím a studentům UHK	Mgr. Olga Halamová (rektorát)

Redakce Zpravodaje UHK

Rektor blahopřál oslavencům

V závěru kalendářního roku se tradičně scházejí představitelé univerzity a Vysokoškolského odborového svazu při UHK s těmi pracovníky, kteří si v uplynulém období připomenuli svá životní či pracovní výročí. Na sedm desítek těchto našich kolegů přijalo 17. prosince 2008 gratulaci od rektora univerzity doc. Josefa Hynka a poděkování za dobrou práci. Objektív fotografa zastihl docentku Ivu Jedličkovou z Pedagogické fakulty v okamžiku převzetí dárku z rukou rektora. Jistě i ostatní účastníci akce odcházeli potěšeni obdobně jako paní docentka.

Redakce Zpravodaje UHK

Zlato z ME do 23 let v judu pro studenta FIM UHK

Judista Pavel Petříkov, student 2. ročníku oboru Sportovní management Fakulty informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové, vybojoval na mistrovství Evropy do 23 let v Záhřebu zlatou medaili. Účastník letošních olympijských her v Pekingu porazil ve finále italského soupeře, a mohl se tak radovat z dosud největšího medailového úspěchu své kariéry.

Pavel se úspěšně pere nejen ve své váhové kategorii do 60 kilogramů, ale i se zkouškami a zápory při studiu, kde uplatňuje svoji houževnatost a cílevědomost. Přejeme mu další úspěchy v jeho sportovní kariéře.

David Chaloupský, Katedra rekreologie a cestovního ruchu FIM UHK

Návštěva amerického sociologa na PdF UHK

Na pozvání Katedry sociální pedagogiky PdF UHK navštívil fakultu profesor Thomas Holland, pracovník Institute for Nonprofit Organizations, School of Social Work, University of Georgia, nejstarší university v USA, který v rámci aktivit Fulbrightovy komise přechodně působí na Fakultě humanitních studií UK v Praze. Profesor Holland diskutoval s pracovníky hostitelské katedry a zavítal i na Katedru sociální patologie a sociologie a Katedru sociální práce a sociální politiky PdF UHK, které se na organizaci jeho návštěvy rovněž podílely. V pondělí 1. prosince 2008 uspořádal v Objektu společné výuky přednášku Nonprofit Organizations Organizational Life – Cycles, které se zúčastnilo přibližně 120 pedagogů a studentů. Na závěr návštěvy byl přijat rektorem UHK doc. Josefem Hynkem.

Profesor Ondrejkovič hostem Katedry sociální patologie a sociologie PdF UHK

Ve dnech 9. až 11. prosince 2008 pobýval na Katedře sociální patologie a sociologie Pedagogické fakulty UHK prof. Peter Ondrejkovič, přední slovenský a střeoevropský odborník v oboru Sociální patologie, z Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. Prof. Ondrejkovič stál u zrodu Fakulty sociálních věd a zdravotnictví UKF v Nitre a posléze také několik let v jejím čele. Nyní působí na Filozofické fakultě UKF. S katedrami naší univerzity, které připravují odborníky pro sociálně zaměřené profese, spolupracuje již řadu let, a to ve společných badatelských aktivitách, v pořádání odborných seminářů a konferencí i v realizaci studijních oborů.

V rámci svého pobytu na Katedře sociální patologie a sociologie PdF UHK prof. Ondrejkovič proslavil přednášky pro akademické pracovníky a studenty, a to k aktuálním otázkám metodologie společenských věd se zaměřením na výzkumy v oblasti sociální patologie a k místu kriminologie v prevenci sociálněpatologických jevů.

Součástí pobytu prof. Ondrejkoviče na katedře byla i jednání o společných odborných akcích v nadcházejícím období, společné publikační činnosti a zejména o studijních pobytech studentů na partnerské univerzitě.

Iva Jedličková, Katedra sociální patologie a sociologie PdF UHK

Jubilejní 10. ročník ceny Ortexu

Již po desáté se v prosinci 2008 sešli zástupci firmy Ortex a Fakulty informatiky a managementu UHK, aby vyhlásili výsledky Vánoční ceny Ortexu. Na základě dosažených studijních výsledků bylo vybráno deset nejlepších studentů informatických oborů, kteří byli pozváni na slavnostní odpoledne do sídla firmy Ortex, aby převzali ocenění za své studijní úsilí. V tomto roce se setkání zúčastnili studenti Richard Cimler, Hubert Dostál, Petr Kriváček, Martin Šrám, Jiří Neuman, Boris Prachař, Petr Štovík a Michal Švihálek. Někteří tu vzhledem ke svým výběrným výsledkům dokonce nebyli poprvé.

Úkolem studentů bylo připravit si úvahu na téma „Komunikace budoucnosti“ (ve vztahu k IT), pro urovnání myšlenek využít program Free Mind nebo jiný SW pro tvorbu myšlenkových map a zkusit využít myšlenkovou mapu při studiu

nebo v soukromém životě. Prezentace, které na toto téma zazněly, byly velice zajímavé a podnětné. Dle poroty, která určité měla z čeho vybírat, si s úkolem nejlépe a neoriginálněji poradil Petr Štovík, který spolu s dalšími dvěma kolegy za své vystoupení obdržel milý dárek. Program vyvrcholil hlavním bodem, a to předáním cen Ortexu všem přítomným studentům.

Převzato z časopisu FIM UHK Telegraf

O projektu Zkvalitňování vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Od 1. ledna 2009 začal být na Ústavu primární a preprimární edukace PdF UHK řešen projekt s názvem *Zkvalitňování vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v Královéhradeckém kraji*. Projekt je financován ze zdrojů Evropské unie (operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost) a poskytovatelem je Královéhradecký kraj.

Cílem projektu je primárně rozšířit a prohloubit profesní kompetence pracovníků participujících na edukaci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v Královéhradeckém kraji, a to prostřednictvím realizace e-learningových, specializačních a ICT kurzů, tvorbou a distribucí odborných publikací, jakož i organizací konferencí a pracovních dílen. Projekt také usiluje o rozšíření nabídky poradenských a terapeutických služeb v Královéhradeckém kraji. Poradenství v oblasti kompenzačních pomůcek bude zajišťovat nově zřízené Centrum technické pomoci pro žáky s poruchou mobility. Další aktivity budou realizovány formou vzdělávacích a rehabilitačních pobytů pro rodiče a děti s těžkým postižením a rozšířením terénních poradenských a terapeutických aktivit Speciálně pedagogického centra.

Projekt bude realizován pracovníky PdF UHK s participací Centra pro zdravotně postižené Královéhradeckého kraje a Mateřské školy speciální v Trutnově po dobu tří let. Rozpočet celého projektu je 14 935 740 Kč.

Pavel Zíkl, Petra Bendová, Ústav primární a preprimární edukace PdF UHK

Hradecké univerzitní extenze

Pojem „univerzitní extenze“ je natolik spjat s počátečními desetiletími minulého století, že nějaké povědomí o něm mají ještě tak historikové vzdělávání, avšak přitom jde o tradici, na kterou může být naše školství dodnes hrdé.

Oč šlo? V době, kdy učitelé si o vysokoškolské přípravě na své povolání mohli nechat jen zdát, rozhodli se přední čeští univerzitní pedagogové v čele s T. G. Masarykem pořádat pro české a moravské učitelstvo přednáškové cykly. Jejich smyslem bylo zprostředkovat učitelům „to nejlepší z plodů vědy“, aby tak rozšířili jejich společenskovední a přírodovědné poznání. Univerzitní extenze byly konány až do roku 1938 a aspoň částečně pedagogům nahrazovaly vzdělání vysokoškolské. Jestliže jsme se je pokusili obnovit v čase, kdy pro výkon povolání ve školství je vysokoškolské vzdělání nezbytnou podmínkou, pak to má svůj dobrý důvod. I dnes je totiž potřeba, aby každý výchovný činitel byl schopen reflektovat posuny ve vědeckém poznání, a to zejména pracuje-li v oboru, který má interdisciplinární vazby. Takovým oborem bezesporu je Speciální pedagogika, a proto pro speciální pedagogy z terénu i studenty naší pedagogické fakulty byl připraven program tří přednášek osvětlujících povahu vybraných medicínských problémů vyskytujících se u dětí a mládeže se speciálními vzdělávacími potřebami. Děkan Pedagogické fakulty UHK doc. Vladimír Jehlička tuto akci podpořil a 28. listopadu 2008 také zahájil.

V programu vystoupili dr. Radim J. Šrám z Ústavu experimentální medicíny AV ČR s přednáškou „Vliv životního prostředí na dětskou populaci“, doc. Alica Baxová z Ústavu biologie a lékařské genetiky 1. LF UK v Praze s tématem „Genetické příčiny mentální retardace u dětí“ a dr. Miroslav Peterka z Ústavu experimentální medicíny AV ČR s problematikou „Příčin vrozených vad u člověka“ Hradecké univerzitní extenze připravila Katedra speciální pedagogiky Pedagogické fakulty UHK. Předpokládá se, že v této iniciativě se bude pokračovat.

Boris Titzl, Katedra speciální pedagogiky PdF UHK

TVŮRČÍ A VĚDECKÁ ČINNOST

Na univerzitě začíná řešení dvanácti nových vědeckých projektů Grantové agentury České republiky

Čtenáře Zpravodaje jsme v prosincovém vydání informovali o důležité aktuální události, již bylo přiznání financování 12 nových vědeckých projektů Grantové agentury České republiky. Pro každou vysokou školu je vědecká práce základem její činnosti. Novými granty dochází ke značnému posílení vědeckého výkonu Univerzity Hradec Králové. Podíl prostředků na vědu a výzkum je totiž jedním z klíčových měřítek pro hodnocení kvality vysokých škol. Přidělená částka na nově přijaté projekty v této prestižní agentuře dosáhla pro rok 2009 na Filozofické fakultě UHK 2 143 tis. Kč, na Fakultě informatiky a managementu UHK 2 134 tis. Kč a na Pedagogické fakultě UHK 671 tis. Kč. Dohromady pro celou univerzitu činí přidělená částka 4 948 tis. Kč, což značně převyšuje finanční objemy dosud dosažené v historii UHK. Prorektor pro tvůrčí činnost prof. Antonín Slabý věří, že úspěch dvanácti řešitelů bude motivací pro další pracovníky a že univerzita podá do grantové soutěže mnoho konkurenceschopných projektů, neboť předpokladem úspěchu je právě velký počet grantových přihlášek, kterých bylo v roce 2008 celkem 35.

Projekt:

Evoluce hnízdního kleptoparazitizmu u včel na příkladu modelové skupiny kleptoparazitických včel rodu *Sphecodes* (Insecta: Hymenoptera: Halictidae)

Řešitel: Mgr. Petr Bogusch, Ph.D., Pedagogická fakulta UHK

Navržený výzkum se týká zvláštní skupiny parazitických organismů – kleptoparazitických (kukaččích) včel. Jedná se o živočichy, jejichž larvy se živí nashromážděnou potravou v hnízdech jiných včelích druhů, přičemž larvu hostitele zabije buď samice nebo vylíhlá larva parazita. Tato skupina je zajímavá zejména z hlediska evolučního – lze na ní dobře zkoumat různé stupně evoluce parazitického chování, a ekologického – ekologie zástupců je málo známá, a proto je neustále co objevovat. Projekt je pokračováním výzkumu, který začal na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze v roce 1999 a dnes existuje výzkumná skupina se sídlem tamtéž, jejímiž vedoucími jsou oba řešitelé grantu – dr. Petr Bogusch (UHK) a Mgr. Jakub Straka (UK v Praze).

Grantové prostředky pomůžou řešitelům jednak v podobě přístrojového vybavení a chemikálií pro sekvenace, ale i na tuzemské a zahraniční cesty do terénu za účelem zkoumání včel. Pracoviště (Katedra biologie PdF UHK) získá některé základní přístroje a potřeby pro entomologický výzkum, použitelné i při řešení výzkumů studentů v rámci DP a BP, dále pak samozřejmě kvalitní publikace jako výstupy z grantu. Zároveň tento průzkum napomůže překlenout bariéry „pedagogického pracoviště“ bez vědecké činnosti a především bez prostředků na vědeckou činnost. V současnosti samozřejmě nelze říci, co nového výzkumná skupina pod záštitou projektu zjistí, ale zcela jistě významně přispěje k znalostem z entomologie, fylogeneze a ekologie včel.

Projekt:

Možnosti a meze interakce reálného a virtuálního prostředí v počátečním přírodovědném vzdělávání

Řešitel: prof. PhDr. Martin Bílek, Ph.D., Pedagogická fakulta UHK

Kromě nezastupitelné role reálného experimentu v přírodovědném poznávání před nás naše reálné životní prostředí staví stále více prvků virtuálních prostředí, virtuálních světů apod. Děti i dospělí jsou značně motivováni experimentováním, objevováním a vlastním chápáním se věcí. Má-li školní experiment splnit svůj účel, musí být volen tak, aby byl názorný, přiměřený věku učících se a byl proveden s dalšími požadavky na přehlednost, jednoduchost, dobrou viditelnost a respektování zásad bezpečnosti práce. Může tyto požadavky splňovat i experiment virtuální (simulovaný)? Cílem výzkumného projektu je nalezení možností a mezí využití virtuálního prostředí při podpoře výuky přírodovědných předmětů se speciálním zřetelem na počáteční výuku chemie. Je třeba zkoumat efektivitu využití počítačových simulací a animací v počátečním přírodovědném vzdělávání (2. stupeň základních škol), a to jak samostatně, tak v nejrůznějších kombinacích s reálným experimentem. Jde o nalezení zákonitostí a doporučení pro smysluplné a efektivní využití počítačových simulací a animací, vzdálených a virtuálních laboratoří a vzdálených měření s využitím zkoumání pedagogicko-psychologických fenoménů, jako jsou dětská pojetí, individuální učební styly, vizuální gramotnost apod.

Projekt:

Hodnocení přínosu moderních technologií v procesu formování a rozvoje kompetencí studentů vysokých škol

Řešitelka: RNDr. Petra Poulová, Ph.D., Fakulta informatiky a managementu UHK

Zvyšování počtu vzdělaných lidí v populaci by mělo patřit k prioritám každé kulturně a ekonomicky vyspělé země. Vysoké školství České republiky prošlo v posledním desetiletí významnou proměnou, ale stále ještě zůstává řada nevyřešených otázek. U pracovních aktivních a vytížených jedinců jsou kombinovaná studia a distanční vzdělávání často jedinou realizovatelnou cestou, jak dosáhnout zvýšení kvalifikace, a tak vyhovět zvyšujícím se požadavkům trhu práce. Vysoká motivace a osobnostní zralost uchazečů umožňují využívání vysokého podílu samostatného studia podporovaného informačními a komunikačními technologiemi (ICT). Jejich technická úroveň a v současnosti již i ekonomická dostupnost k tomu vytvářejí vhodné podmínky. Nejrychleji se tyto formy uplatňují v oblasti celoživotního vzdělávání, ale nezadržitelně pronikají i do každodenní reality prezenčního studia ve školských institucích všech stupňů. Po překonání počátečních materiálních a technických problémů souvisejících s implementací ICT do edukačního procesu nastalo období, kdy je třeba se zabývat ve větší míře i jeho didaktickými aspekty. Jsou učitelé schopni aplikovat vhodné vyučovací metody, vytvářet a adekvátně využívat odpovídající učební pomůcky v rámci možností, které jim nové ICT poskytují? Vědí studenti po absolvování výuky podporované nebo řízené (realizované) informačními a komunikačními technologiemi více než po tradiční prezenční výuce? Usnadňují, optimalizují nové didaktické prostředky (metody a formy podporované digitálními technologiemi) proces osvojování znalostí?

Projekt je příspěvkem k rozpracování teorie vysokoškolské pedagogiky v oblasti aplikace elearningu. Cílem projektu je pomocí pedagogického experimentu sledovat vliv způsobu řízení výuky na získané znalosti studentů a na jejich trvalost. Na základě získaných výsledků

bude zhodnocena kvalita, smysluplnost, efektivita a meze využívání ICT ve vyučovacím procesu a budou předloženy odpovídající návrhy a opatření k jeho optimalizaci. Projekt je rozvržen do tří let a v jeho rámci proběhne rešeršně-koncepční příprava, jejíž výsledky budou prezentovány v souborné publikaci, a následně pedagogický experiment. Závěrečné výsledky a opatření budou shrnuty v monografické publikaci.

Projekt:

Rozhodovací procesy v autonomních systémech

Řešitel: Ing. Karel Mls, Ph.D., Fakulta informatiky a managementu UHK

Východiskem projektu jsou dílčí výsledky získané v předcházejícím období při výzkumu metod a nástrojů pro podporu rozhodování na Fakultě informatiky a managementu UHK. V období rychlého rozvoje technologií představuje studium vyšších rozhodovacích procesů ve spojitosti s umělými systémy důležitou a perspektivní aktivitu. Strategické rozhodování je obecně obtížné modelovat, a to vzhledem k tomu, že zahrnuje individuální a subjektivní charakteristiky rozhodovatele, které je prakticky nemožné formalizovat. Projekt představuje rámec pro kritické posouzení různých pohledů na problematiku autonomních systémů, především na problematiku komplexity jejich rozhodovacího chování ve složitých situacích (strategické rozhodování).

Očekávaným výsledkem základní části výzkumu je lepší porozumění role ne-racionálních prvků lidského rozhodování, zejména v managementu a ekonomii. V druhé části projektu zaměřené na aplikovaný výzkum bude pozornost věnována experimentálnímu ověření teoretických předpokladů ve virtuálním i skutečném prostředí. Konkrétním výstupem bude virtuální prostředí pro simulace s knihovnou použitých modelů a návrh aplikace pro trénink kreativního rozhodování manažerů s cílem podpořit a prohloubit spolupráci mezi lidskými a strojovými rozhodovateli.

Projekt:

Využitelnost technik řešení problémů s omezujícími podmínkami v e-learningu

Řešitelka: RNDr. Kamila Olševičová, Ph.D., Fakulta informatiky a managementu UHK

V souvislosti s e-learningem bývá zmiňována možnost přizpůsobit formu a průběh výuky potřebám jednotlivých studentů. Tvorba personalizovaných e-kurzů pro velký počet účastníků je však technicky i časově mimořádně náročná. Ke zjednodušení celého procesu mohou přispět metody umělé inteligence a znalostního inženýrství, mezi něž patří techniky konceptuálního mapování a techniky řešení problémů zadaných omezujícími podmínkami. Nástroje pro konceptuální mapování dovolují modelovat struktury pojmů a vztahů ze zvolené tematické oblasti. Metody řešení problémů zadaných omezujícími podmínkami jsou užitečné mj. k automatizovanému rozvrhování či ke generování multimédií.

Cílem grantového projektu je zkoumat využitelnost uvedených technik při řešení těchto problémů a situací, s nimiž se nejčastěji setkávají autoři a tutoři tvořící a spravující e-learningové kurzy (např. aktualizace obsahu e-kurzu, kontrola konzistentnosti obsahu e-kurzu, úpravy e-kurzu pro různé skupiny studentů, příprava elektronických studijních materiálů ve formátech vhodných pro tisk či promítání apod.). Konkrétně bude analyzována struktura vybraných e-kurzů vytvořených v soudobých virtuálních studijních prostředích a provozovaných na univerzitách a budou popsány typové scénáře činností autora anebo tutora e-kurzu. Budou navrženy postupy, jak lze pomocí uvedených technik automatizovat některé rutinní činnosti tak, aby se autor/tutor mohl věnovat těm

oblastem, v nichž je nezastupitelný (komunikace se studenty, zadávání a opravování úloh atd.). Pro experimentování budou použity zejména stávající e-kurzy provozované v prostředí WebCT a poskytované studentům FIM UHK. Výstupem projektu bude prototyp nástroje demonstrující navržené postupy a rovněž metodika určená autorům a tutorům e-learningových kurzů.

Projekt:

Projevy osobnosti v každodenním životě: hudební preference

Řešitel: doc. PhDr. Marek Franěk, CSc., Ph.D., Fakulta informatiky a managementu UHK

Současným trendem psychologie osobnosti je zkoumat projevy osobnostních rysů v každodenním životě. Osobnost se může projevovat například v tom, jak si jedinec upraví své pracovní prostředí, svůj byt, jak se obléká a také, jakou hudbu poslouchá. Vzhledem k tomu, že naše chování je zčásti dáno vrozenými osobnostními rysy a zčásti také ovlivněno prostředím, je pravděpodobné, že prostředí, které si jedinec aktivně vytváří, dále ovlivňuje a posiluje základní tendence jeho chování. Nejstarší úvahy o tom, že hudba, kterou člověk poslouchá, může ovlivnit jeho chování, se objevovaly již ve starém Řecku. Tato otázka, zprvu jen filozofická, nabývá na značné důležitosti v současné době, kdy se hudba stává každodenní složkou života větší části obyvatel země na celém světě. Navíc po několik desetiletí patří hudba neodmyslitelně k životnímu stylu dospívajících.

Cílem projektu je hledat vztahy mezi preferencí hudby, kterou člověk poslouchá, a jeho osobnostními rysy. V nedávné době bylo provedeno několik podobných výzkumů v USA, Turecku a Nizozemsku. Tyto výzkumy s určitou mírou shody ukázaly, že existují určité širší kategorie hudebního vkusu zahrnující více hudebních žánrů a že preference jednotlivých vkusových kategorií koreluje s některými osobnostními rysy. Hudební preference je však značně kulturně závislá, řada kultur má svoji tradiční hudbu, která ve společnosti plní určitou úlohu, navíc v některých kulturách mají určité hudební žánry jiný význam a společenskou roli než v jiných kulturách. Z toho důvodu bude prováděn podobný výzkum rovněž v České republice. Důležitým rysem hudební preference je rovněž to, že se liší mezi různými věkovými skupinami. Všechny dosavadní výzkumy v této oblasti se zaměřily pouze na skupinu adolescentů nebo mladých dospělých. Naším cílem je sledovat, zda existují rovněž určité konzistentní souvislosti mezi osobnostními rysy a hudební preferencí lidí starších generací. Důležitým cílem výzkumu je přispět k řešení otázky, zda může typ hudby, který jedinec poslouchá, ovlivňovat chování a zejména pak, zda existují hudební žánry, které by mohly mít negativní vliv na individuální chování.

Projekt:

Migrace Germánů mezi Labem a Dunajem a význam česko-moravského pomezí v protohistorickém vývoji

Řešitel: PhDr. Eduard Droberjar, Dr., Filozofická fakulta UHK

Koncepcí projektu, jehož spoluřešitelem je PhDr. David Vích z Regionálního muzea ve Vysokém Mýtě, vychází z migrací polabských Germánů (Svébů) mezi Čechami a Moravou jako spojnicí Polabí s Podunajím v době římské a v době stěhování národů. Kromě zpracování starých archeologických pramenů bude velký prostor věnován zejména identifikaci, záchraně a dokumentaci nových sídlištních lokalit metodami nedestruktivní archeologie v oblasti, která dosud nebyla zasažena mohutnou vlnou „nelegálních detektorářů“ (jako prevence před

možným zničením památek po nejstarších evropských kmenech a národech, jimiž byli Keltové, Římané, Germáni a Slované). Zvolený prostor detailního archeologického výzkumu (zejména horní toky řek Loučná a Svitava) je dosud téměř neznámou a neprozkoumanou oblastí s mimořádně perspektivními výhledy pro protohistorické bádání. Důkladné poznání tohoto teritoria umožní řešit problémy komunikačních koridorů jako obchodních tras a směrů stěhování kmenů a skupin. Teoretický výzkum bude zaměřen především na následující speciální otázky: a) počátky Svěbů a jejich expanze z Čech do Podunají (großmstedtská kultura, Marobudova říše a změna sídelní struktury v důsledku zániku mocenského centra Čech ve stupni B1); b) problémy 2. pol. 2. stol. a význam markomanských válek na území Čech (vlivy z Podunají a z przeworské a wielbarské kultury); c) zásah západomeklenbursko-východoholštýnské skupiny do východních Čech a na střední Moravu a problém etnogeneze tzv. kostelecké skupiny v pozdní době římské; d) úloha východních Čech a česko-moravského pomezí pro migraci Langobardů a polabských Germánů v mladší době stěhování národů.

Výsledky budou prezentovány publikačně (jedna velká studie nebo monografie a příspěvky v našich a zahraničních periodikách) a na konferencích. Součástí projektu je také uspořádání VI. mezinárodní protohistorické konference na UHK v roce 2010 a vydání sborníku Archeologie barbarů, a to na téma migrace Germánů ve středoevropském barbariku. Spojení teoretického a praktického výzkumu v oblasti česko-moravského pomezí v podobě dvou rozličných pracovišť (Univerzita Hradec Králové a Regionální muzeum ve Vysokém Mýtě) je základním předpokladem k úspěšné realizaci tohoto grantu. Do výzkumu budou zapojeni vybraní studenti archeologie z naší univerzity a také ze zahraničí (UMCS Lublin, UR Rzeszów), zejména při povrchové prospekci a při dokumentaci a laboratorním zpracování nálezů. Z projektu vzejdou i témata bakalářských a magisterských prací, a to především na základě nových pramenů a nových poznatků.

Projekt:

Politické strany v Africe, Asii, Latinské Americe a Oceánii

Řešitel: doc. PhDr. Vlastimil Fiala, CSc., Filozofická fakulta UHK

Pracovníci Katedry politologie FF UHK (kromě hlavního řešitele jsou spoluřešiteli pro latinskoamerickou problematiku PhDr. Jan Outlý, Ph.D., a Mgr. Pavlína Springerová, Ph.D.) ve spolupráci s kolegy z FSS MU zabývajícími se oblastí Asie a Oceánie získali projekt zaměřený na specifickou problematiku stranických systémů rozvojového světa. Přestože problematika politických stran patří mezi hlavní disciplíny politických věd, přední světové a čeští politologové, kteří se věnují dané problematice, se soustředí především na evropské a americké politické strany. Jak ukazuje shrnutí současného stavu výzkumu, mnohem menší nebo téměř žádná pozornost je věnována politickým stranám v regionech Afriky, Latinské Ameriky, Asie a Oceánie. Politické strany rozvojového světa se ve srovnání se svými evropskými a severoamerickými protějšky vyznačují řadou specifických rysů, jako je složení politických stran (výrazně etnické), organizační struktura, úloha politických elit v rozhodování (silný význam úlohy charismatických vůdců), funkce, ideologie, stranické aktivity, typy stran, postavení v politickém systému atd. Jestliže se v minulosti světové a české politické vědy víceméně vyhýbaly zobecnění tohoto empirického materiálu a jeho organickému zakomponování do teorie politických stran s argumentací o fluidnosti a nestálosti těchto procesů (např. G. Sartori), pak po dvou desetiletích demokratizačního procesu v tomto regionu je nashromážděn dostatečný empirický materiál o moderních politických stranách, který by měl být použit při ověření obecné teorie politických stran.

Projekt

České feministické myšlení 19. a 20. století

Řešitelka: PhDr. Dana Musilová, CSc., Filozofická fakulta UHK

Projekt České feministické myšlení 19. a 20. století, jehož spoluřešitelkami jsou PhDr. Marie Bahenská, Ph.D., z Masarykova ústavu a Archivu Akademie věd ČR, a Mgr. Libuše Heczková, Ph.D., z Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, se soustřeďuje na vývoj feministického myšlení od první poloviny 19. do konce první poloviny 20. století. Jedná se o období, v němž se realizovaly na první pohled viditelné změny v postavení žen všech společenských vrstev, v jejich aktivitách, oblékání, chování a myšlení. Pojem český v názvu projektu odkazuje prioritně k prostoru českých zemí, pojem feministický zahrnuje mužskou i ženskou veřejnost a jejich názory na ženy, resp. na vztahy žen a mužů v historické perspektivě 19. a 20. století. Součástí projektu bude rovněž sonda do situace v sousedních zemích – Rakousku a Německu, která umožní srovnání feministického myšlení v dané části středoevropského regionu.

Projekt má dva dílčí a jeden hlavní cíl. Prvním z nich je zjistit, kdo, kdy a v jaké souvislosti vyslovil svůj názor na ženy, resp. na vztahy žen a mužů. Toto zkoumání zahrne nejen jména veřejně známých osobností, ale i polozapomenutých či neznámých osob, které se věnovaly vztahům mezi pohlavími. Druhým dílčím cílem je zjistit, jak jednotlivé osobnosti – ženy i muži – uvažovali o ženách a především o vztazích obou pohlaví a jakým způsobem je reflektovali. Po splnění dílčích cílů bude možné přikročit k realizaci hlavního cíle projektu: vytvoření obrazu českého feministického myšlení od první poloviny 19. století do první poloviny 20. století. Antologie textů a závěrečná monografie zpřístupní odborné veřejnosti i širšímu okruhu zájemců o historii nové poznatky, osvětlí postavení žen v dobovém feministickém myšlení a v neposlední řadě přispěje k poznání sociálně politického myšlení v 19. a první polovině 20. století.

Projekt:

Československý exil do skandinávských zemí po roce 1948

Řešitel: Mgr. Jiří Štěpán, Filozofická fakulta UHK

Československý exil patří mezi významná témata našich nejnovějších dějin. Projekt Československý exil do skandinávských zemí po roce 1948 se soustředí na postižení základních vývojových tendencí československé emigrace v Dánském, Norském a Švédském království. Tyto země patřily mezi první, které přijímaly československé uprchlíky po únoru 1948 a měly též zkušenosti s československou emigrací meziválečné doby. Mezi exulanty patřili jak přední diplomaté, tak i skupiny studentů a zástupci různých profesí a sociálních skupin. První exilová vlna byla mnohem méně početná než vlna po roce 1968, ale v severských zemích vytvořila zázemí pro druhou vlnu emigrace. Čechoslováci se velmi dobře etablovali v severských společnostech, když např. ve Švédsku dosáhli lepších výsledků než většinová společnost. Součástí projektu bude srovnání situace Čechoslováků v jednotlivých skandinávských státech. Cílem projektu je analyzovat situaci první a druhé československé exilové vlny a významných jedinců ve Skandinávii, analyzovat jejich politickou, kulturní a společenskou činnost a zařazení do společnosti. Přínosem pro současnou českou společnost bude mj. poznání významných jednotlivců, kteří svůj osud byli nuceni spojit s jinou zemí než se svou vlastí.

Projekt:

Řecká tragická poezie a politické myšlení

Řešitel: Mgr. Jaroslav Daneš, Ph.D., Filozofická fakulta UHK

Produkce literárního bádání o řecké tragédii je v současnosti extrémně rozsáhlá jak v zahraničí, tak v Česku. Zcela opomenuto – platí pro Česko - ale zůstává jádro tragické poezie, jímž je politické myšlení a občanská výchova. Divadlo bylo ve starověkých Athénách jedním z pilířů politického soukolí. Italský badatel Luciano Canfora jde až tak daleko, že říká, že vedle soudu a sněmu bylo divadlo třetím pilířem athénské demokracie. Podobnou juxtapozici nalezneme i v Platónově dialogu Gorgias. Všechny tyto instituce totiž spojuje řečnický projev, shromáždění občanů a vyvolání jejich reakce. Dle Platóna je tragická poezie jen určitou formou řečnictví, když si odmyslíme rytmus a hudbu, a to řečnictví, které má co do činění s veřejnými věcmi. Mimořádný význam divadla pro stát podtrhuje nejen fakt, že stát divadelní soutěže ve spolupráci s nejbohatšími občany organizoval a financoval, ale i ceremoniály, které předcházely zahájení divadelních soutěží a jež provázely divadelní hry a které byly určitou formou sebeprezentace a demonstrace politické, vojenské a ekonomické síly Athén. O výjimečném postavení divadelních soutěží svědčí i legislativa. V Athénách existoval zákon, dle kterého stát dotoval vstupné nejchudším občanům, a jiný zákon, který stanovoval, že zákon o dotaci vstupného nesmí být zrušen. Nejvýznamnější athénské politické financování nastudování her a byli v přátelských vztazích s tragickými básníky.

V jednotlivých dramatech tak můžeme zahlédnout politickou diskusi, politické postoje, oslavu i problematizaci demokratických hodnot a fungování demokracie. Tragická poezie byla chápána básníky a filozofy jako způsob občanské výchovy a vyrovnání se s ní podnítilo vznik klasické politické teorie (Platón). V zahraničí je intenzivně studována z důvodů, jež shrnuje profesor Euben: „Na základě smutných zkušeností, jakými jsou holocaust, brutalita neustávajících konfliktů, centralizace státu, byrokratizace společnosti, narušování vazeb mezi jedincem a prostředím, je tragická poezie opět velmi aktuální... Řecká tragická poezie odkrývá temnotu, která přitahuje kritiky fungování současné civilizace (co se skrývá pod povrchem vysoce racionalizované a přetechizované společnosti?).“

Projekt:

Restituční úsilí šlechty Českého království potrestané pobělohorskými konfiskacemi

Řešitel: PhDr. Ondřej Tikovský, Ph.D., rektorát, oborově Filozofická fakulta UHK

Projekt se soustředí na problematiku restitučního úsilí šlechty potrestané pobělohorskými konfiskacemi, a to prostřednictvím reprezentativních příkladů rodů historického Hradeckého kraje tak, aby jeho závěry měly obecnou a celozemskou platnost. Jmenovatelem výzkumu jsou snahy pokutovaných, jejich potomků, dědiců a věřitelů o zmírnění dopadů majetkových sankcí. Tato linie nabízí širokospektrální vzhled do dobové společnosti, zejména na aspekty ekonomické a sociální. Lze mapovat vazby vnitrorodinné i externí, otázku zajištění žen, vdov a sirotek, vzájemné úvěrového propojení, zadluženost atp. Analýzou úředních jednání lze zkoumat problematiku kontinuity práva (nejen) na konfiskovaných

statcích a rekonstruovat konexe v dobové společnosti. Výzkum sledovaných rodů ukáže modelové prorožnosti a protikonfiskační strategie.

Dlouhodobost procesu řešení následků konfiskací, jež prostupuje několika generacemi, umožní sledovat rozdíly adaptability předbellohorských rodů v nové restrukturalizované společnosti a absolutistické zemi. Pro některé rody byla konfiskace především katalyzátorem dlouhodobého trendu pauperizace, jiné dokázaly obratnými manévry a konexemi uchovat své dědictví po předcích. Výzkum má zjistit, co rozhodovalo o tom, že se některé rodiny ztrácejí z dějin, zatímco jiné následky trestu postupně překonávají a překračují práh 18. století např. jako krajší úředníci a míří k hraběcímu titulu. Konečně v další rovině nabízí téma příležitost vyslovit se k proměně mentality sebevědomé šlechty předbellohorské stavovské společnosti směrem ke šlechtě absolutistické monarchie, či jak výstižně uvádí Petr Maťa, k „*proměně jasně definované české šlechty v tavicím tyglíku habsburské monarchie*“. Výstupem bude monografie otevírající nový pohled na jinak domněle známou problematiku restrukturalizace elit v pobělohorském období.

Redakce Zpravodaje UHK

Pracovní seminář k regionálním disparitám

Dne 12. prosince 2008 se na Katedře managementu Fakulty informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové uskutečnilo pracovní setkání k problematice řešení regionálních disparit.

Mimo řešitele projektu Ministerstva pro místní rozvoj České republiky „Management pro řešení regionálních disparit“ Ing. Tomáše Kaly, Ing. Pavla Bachmanna, Ing. Martiny Hedvičkové, Ing. Vítězslava Hála, Ing. Jaroslavy Dittrichové a Ing. Veroniky Jašíkové se tohoto setkání zúčastnili i starostové vybraných obcí a odborníci z Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně a z Ministerstva zemědělství České republiky.

Zejména důkladně byly prodiskutovány výsledky rozsáhlé analýzy hospodaření všech obcí Královéhradeckého a Pardubického kraje za období 2001 až 2006 a výsledky strukturovaných pohovorů s odborníky a s veřejností k podstatě a příčinám vzniku regionálních a intra-regionálních disparit a k možnostem jejich řešení. Pozornost vzbudil i celkový přehled projektů a výzev Evropské unie, jednotlivých ministerstev a Královéhradeckého a Pardubického kraje, které jsou zaměřeny na potlačení, respektive odstranění nežádoucích disparit mezi jednotlivými obcemi a regiony. O užitečnosti tohoto setkání svědčí mimo jiné i značné překročení původně vymezeného časového rámce.

Převzato z časopisu FIM UHK Telegraf

DIÁŘ

Minulostí naší vysoké školy (13)

Události počátku sedmdesátých let na Pedagogické fakultě v Hradci Králové

Vpád vojsk Varšavské smlouvy v srpnu 1968 ukončil pokus o demokratizaci režimu v Československé socialistické republice. Počátkem sedmdesátých let proběhly rozsáhlé politické prověrky nejprve v řadách Bezpečnosti a v armádě, posléze na všech pracovištích, v institucích, podnicích a závodech. Tyto stranické prověrky, které lépe charakterizuje slovo čistky, zasáhly i vysoké školství, tedy měly vliv i na vývoj Pedagogické fakulty v Hradci Králové.

Novým ministrem školství se stal 27. srpna 1969 prof. Jaromír Hrbek, neurolog Lékařské fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, který předtím na této univerzitě v letech 1954 - 1963 působil jako rektor. Jeho ministerské působení, které trvalo do 7. července 1971, je spjato s politickými prověrkami na vysokých školách. Dne 16. září 1969 zaslal vysokým školám přípis, jenž obsahoval striktní příkaz ke konkrétnímu určení všech členů akademické obce, kteří se postavili na stranu obrodného procesu. V prosinci 1969 přijalo Národní shromáždění novelu vysokoškolského zákona 19/1969 Sb., publikovanou pod číslem 163/1969 Sb., která velice posílila pravomoc a pozici ministra školství, např. tím, že mohl jmenovat a odvolávat akademické funkcionáře, zrušit a zakládat pracoviště na vysokých školách nebo jmenovat docenty bez habilitačního řízení.

Doc. Angelis se ujal v prosinci 1969 opět děkanské funkce, v polovině března 1970 začaly na fakultě prověrky. Děkan nařídil vést přesnou evidenci účasti i na přednáškách, stejně tak kontroloval a schvaloval témata diplomových prací či seznam studijní literatury.

Své role se chopil také Okresní výbor Komunistické strany Československa v Hradci Králové. V únoru 1970 zaslal svým členům dopis, kterým je žádal o vypracování doplnku vzhledem k vážné situaci na Pedagogické fakultě v Hradci Králové. Vypracovaný doplněk k jejich životopisu posléze sloužil jako podklad pro prověrky. Dopis obsahoval např. otázky: „Jak hodnotíš výzvu 2000 slov a stanovisko své nebo některých soudruhů na PdF k tomuto prohlášení?“ nebo „Jaký je Tvůj postoj k srpnovým událostem 1968 a ke vstupu vojsk Varšavské smlouvy?“ V květnu 1970 zaslal předseda závodní organizace KSČ na PdF list, ve kterém vybrané členy zbavoval členství ve straně. Pokud měli zájem o pokračování svého členství, museli o něj požádat.

Někteří členové strany nebyli k prověrkám vůbec pozváni a rozhodnutím předsednictva Krajského výboru KSČ rovnou v červnu 1970 vyloučení ze strany. Během rozběhnutých prověrek a normalizačních změn opustil místo děkana ke dni 30. září 1970 doc. Angelis, který odešel do Prahy na ministerstvo školství, kde se stal náměstkem ministra Hrbka. Ještě před jeho odchodem začala fungovat komise pro politicko - pracovní hodnocení učitelů a zaměstnanců Pedagogické fakulty v Hradci Králové. Výsledky těchto pohovorů měly vliv na budoucí plat a vědecký postup či vykonávání vedoucích funkcí. Kromě toho vedly také k rozvázání pracovního poměru se zaměstnancem fakulty, pokud nesplňoval nová kritéria pro práci na fakultě. Pohovory a analýza materiálů o prověřovaných zaměstnancích trvala do roku 1972, kdy proběhlo ještě tzv. komplexní hodnocení, které trvalo do 15. června 1972. Se závěry prověrek mohli pracovníci vyslovit nesouhlas, což se stalo v jediném případě. Na základě prověrek muselo 40 pracovníků opustit fakultu, a počítalo se, že ze školy odejdou další pracovníci. Někteří odešli do důchodu, jiní našli zaměstnání na školách nižších stupňů, ale mnoho z nich muselo pracovat mimo pedagogickou půdu.

Do této doby spadá i velice krátké působení bývalého ředitele gymnázia v Náchodě doc. Jaroslava Másla ve funkci děkana, který byl stranou vybrán, aby pomohl fakultě od všech „nepřátelsky se projevujících“ postojů. Nutno dodat, že pod těmito postoji dle stranických norem se skrýval např. poslech zahraničního rozhlasu nebo písni Karla Kryla. Na post děkana nastoupil doc. Máslo v únoru 1971, ale již v dubnu 1972 podal demisi, k níž ho přiměla skutečnost, že jeho syn byl spolu s dalšími třemi studenty zatčen za „hanobení“ státu. Tato událost se stala záminkou k jeho odstranění, protože dle stranických kritérií nedokázal svůj úkol správně provést. Na jeho místo byl jmenován prof. František Krejčí z Vysoké školy chemicko-technologické v Pardubicích.

Jednou ze změn, které přinesly prověrky a normalizační proces vůbec, bylo zrušení výuky marxizmu – leninizmu ministerstvem školství na vysokých ško-

lách dne 1. října 1969. O něco později 20. listopadu 1969 ministerstvo přistoupilo ke zrušení vysokoškolských kateder marxizmu – leninizmu. Důvod pro toto rozhodnutí lze vidět v tom, že tato pracoviště z hlediska stranické politiky již neměla důvěru. Katedry byly nahrazeny v únoru 1970 ústavu marxizmu – leninizmu, na něž tentokrát dohlížel Ústav marxizmu – leninizmu při ÚV KSČ. S výukou marxizmu – leninizmu se v celé její šíři začalo ve školním roce 1970/1971.

Na tomto základě byla zrušena katedra marxizmu – leninizmu na Pedagogické fakultě v Hradci Králové a posléze ji nahradilo pouze dislokované pracoviště Ústavu marxizmu – leninizmu na Lékařské fakultě UK v Hradci Králové. Z této katedry, stejně jako i na jiných vysokých školách, bylo prověřkami poškozeno snad nejvíce lidí. Celkově muselo ze všech vysokých škol z tohoto typu kateder odejít zhruba 50 % pracovníků. Na hradecké pedagogické fakultě se to dotklo čtyř pracovníků katedry marxizmu - leninizmu, jeden odešel do důchodu, dva na neučitelské místo, jeden na učitelské místo, jeden na Ústav marxizmu – leninizmu Lékařské fakulty v Hradci Králové. Ke změnám došlo na konci roku 1969.

Pedagogická fakulta v Hradci Králové, stejně jako jiné vysoké školy, přišla vinou stranického zásahu o početnou část svých zaměstnanců, a tím se výrazně zpomalil její vědecký i pedagogický růst.

Sylvia Sklenářová, Archiv UHK

1.

2.

1. Čestná stráž u fotografie Jana Palacha v lednu 1969 před budovou Pedagogické fakulty.

2. Smuteční průvod za Jana Palacha 18. ledna 1969 ukončený na Masarykově náměstí v Hradci Králové.

Smišený sbor Univerzity Hradec Králové slavil 40. narozeniny

Historie sboru sahá na počátek 60. let minulého století, kdy na Pedagogickém institutu v Hradci Králové příležitostně pracoval ženský pěvecký sbor pod vedením zde působících hudebních pedagogů. V roce 1964 začal se sborem systematicky pracovat Luboš Klimeš, ale sbor vystupoval zřídka, neboť neměl příležitosti. Stejný nezájem o sborové koncerty trval až do počátku let sedmdesátých, tedy i po oficiálním založení smíšeného sboru, ke kterému došlo 8. října 1968 z důvodu příchodu početné skupiny mužů na hudební obor. V roce 1972 sbor přijal název Mír a v podobě smíšeného sboru působil ještě pět let. Vystupoval na žákovských koncertech, na festivalech a soutěžích a pochopitelně také na společensko-politických akcích. V roce 1977 se stal opět sborem ženským a jako ženský sbor zpíval dvanáct let. Sbor měl vysokou uměleckou úroveň, o čemž svědčí řada nahrávek pro Český rozhlas Hradec Králové, ohlasy v tisku, náročnost studovaného repertoáru a několik koncertních cest do zahraničí. Luboš Klimeš pracoval se sborem obdivuhodných 31 let do roku 1995, kdy jej převzala současná sbormistryně Dana Ludvíčková a dala mu název Fermata.

V září roku 1999 se historie po dvaceti letech zopakovala. Na tehdejší Katedru hudební výchovy bylo přijato tolik mužů, že mohl vzniknout sbor smí-

šený. Ten pracuje v rámci výuky na Hudební katedře Pedagogické fakulty UHK dodnes se statutem Smíšený sbor Univerzity Hradec Králové. Je to migrační sbor s kompletní obměnou členů každé dva roky. Repertoár sboru je velmi pestrý, aby splnil požadavky výuky potenciálních sbormistrů. Sbor vystupuje na akcích UHK, především ve východočeském regionu pořádá samostatné koncerty a pravidelně účinkuje na mezinárodních festivalech (Královéhradecké slavnosti sborového zpěvu, Festival amatérských sborů ve Svitavách). Vrcholem jeho činnosti byla spolupráce s profesionálními tělesy, a to s Posádkovou hudbou Hradec Králové a s Filharmonií Hradec Králové (B. Martinů: Kytice v květnu 2006 a Koncert sborů z oper v květnu 2007). Před dvěma roky natočil ve spolupráci s Orchestrem Hradec Králové CD s Missou brevis J. Pavlici a pokřtil ho na koncertě v říjnu 2007 společně s cimbálovou muzikou Hradišťan, ve které je Jiří Pavlica uměleckým vedoucím.

V současné době je Smíšený sbor UHK nejpočetnějším smíšeným sborem v Hradci Králové, neboť v něm zpívá okolo šedesáti zpěváků. Ve spolupráci s instrumentalisty připravil výroční koncert, který se uskutečnil 2. prosince 2008 ve Sboru kněze Ambrože. V programu zazněla známá a posluchačsky oblíbená díla českých a světových autorů, jako např. Händlovo Halleluja, Mozartovo Ave verum corpus, Vodňanského Rorando coeli a v závěru dvě části Dvořákovy Mše D dur. Jako host zazpívala altistka Markéta Štefániková, bývalá členka sboru.

15. května 2009 se ve Filharmonii Hradec Králové uskutečnil koncert Smíšeného sboru UHK, na kterém budou uvedeny Moravské dvojzpěvy Antonína Dvořáka a společně s hercem Pavlem Soukupem sbor uctí památku jubilujícího Bohuslava Martinů provedením jeho Otvírání studánek. Tento koncert by měl být setkáním všech bývalých členů sboru od roku 1964 po současnost.

Dana Ludvíčková, sbormistryně Smíšeného sboru UHK

Studentská organizace ESN Buddy System finančně podpořila Dětský domov Nechanice

Při příležitosti Mikuláše rozdali zástupci studentské organizace ESN Buddy System působící při Univerzitě Hradec Králové mikulášskou nadílku dětem v Dětském domově v Nechanicích. Později převzal ředitel domova také finanční obnos, který byl získán jako výtěžek ze studentského večírku pořádaného právě touto organizací.

Z její iniciativy byla 4. listopadu 2008 za podpory Univerzity Hradec Králové v Music Clubu Avion v Hradci Králové uspořádána Baby Balloon Party za účelem získat finanční příspěvek, který by pomohl zkvalitnit život dětí v dětském domově. Pořádání večírků pro studenty patří k obvyklým aktivitám organizace. Tentokrát se však jednalo o první akci s dobročinným účelem. „*Nechali jsme se inspirovat akcí obdobného sdružení studentů v Holandsku. Byl to z velké části pokus, ale nápad se ujal,*“ popisuje prezidentka ESN Buddy Systemu Andrea Teichmannová.

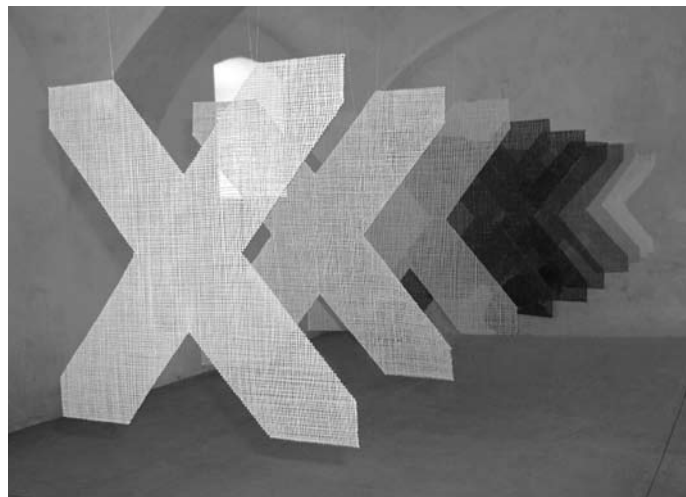
Finanční obnos byl získán z vybraného vstupného na akci a ze zvláštní aukce. Předmětem dražby byla hodinová schůzka s jednotlivými dobrovolníky z řad členů ESN Buddy Systemu i zahraničních studentů. Tento zvláštní typ aukce se zjevně pro svůj účel setkal s úspěchem, a to především u zahraničních studentů. Celkově se podařilo pro Dětský domov Nechanice nashromáždit částku 7 500 Kč.

I samotné předání příspěvku mělo originální podobu. Členové ESN Buddy Systemu se spolu s vybranými zahraničními studenty 5. prosince 2008 převlékli za Mikuláše, čerty a anděly a předali dětem dárky v hodnotě 2 500 Kč. Ředitel dětského domova Luboš Holeček převzal později šek v hodnotě 5 000 Kč. Vedení dětského domova příspěvek vítá. „*Pomoci si velmi vážíme a dar použijeme na zkvalitnění péče o děti,*“ řekl ředitel za dětský domov.

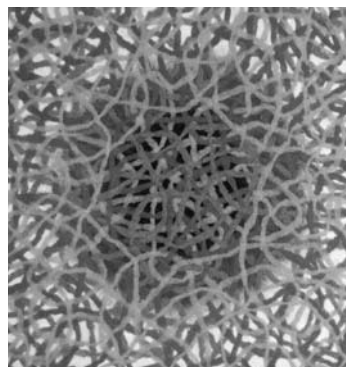
Magdalena Karlová a Tomáš Juříček, ESN Buddy System UHK

Textilní artefakty Marie a Zuzany Hromadových v královéhradecké Galerii Na Hradě

V Galerii Na Hradě Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Hradci Králové byla od 18. prosince 2008 do 19. ledna 2009 přístupna výstava prací textilních výtvarnic Marie a Zuzany Hromadových.

K pracím vystaveným Zuzanou Hromadovou patří také dvě tapiserie „Metamorfózy“ (2004) a soubor tapisérií „Lineární prostor“ (2003-2004). Všechny jsou zpracovány technikou plstění. Autorka je považuje za záznam energie rotující v prostoru v různých pozicích. Marie Hromadová je zastoupena triptychem tkaných tapisérií „Vnitřní prostor“ (2000). Při jeho tvorbě využila exotickou techniku zdobení textilií, techniku osnovního ikatu. Jedním z důvodů působivosti těchto tapisérií je kontrast mezi racionálním (matematickým) systémem výstavby jejich kompozice a lehkostí rozplývavé, rozechvělé kresby obrazců na ploše tapisérií. Vystavena je i její tapiserie „Vzpomínky“ (2002), zpracovaná ikatováním a technikou pletení na rámu (krosienkách) a vytvořená

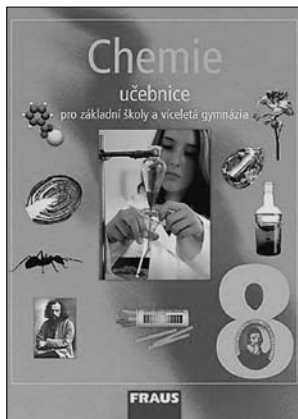

rovněž na principu kontrastu, ale také na základě prolínání a průniku. Jednou prací je na výstavě zastoupen také její cyklus tapisérií s figurálními motivy „Společenství“ (2003 – 2004). Tapiserie cyklu jsou vytvořeny technikou filmového tisku a věnovány mezilidským vztahům. Také při jejich tvorbě vycházela z principu kontrastu, kontrastu dvou rovnocenných světů – světa žen a světa mužů.

*Vlastimil Havlík,
Textilní muzeum v České Skalici*

Zlatá medaile pro učebnici chemie

Učebnice chemie pro 8. ročník základní školy a víceletá gymnázia z plzeňského nakladatelství FRAUS získala zlatou medaili na tradičním podzimním knižním veletrhu ve Frankfurtu nad Mohanem. Učebnice vyhrála soutěž EEPG Best Schoolbooks Awards 2008 v kategorii učebnic pro základní a střední školy, které se pravidelně účastní 22 evropských zemí. Členem týmu, který učebnici připravil k vydání, byl v pozici odborného poradce i vedoucí Oddělení didaktiky chemie Katedry chemie PdF UHK prof. Martin Bílek.

Učebnice byla pod vedením PhDr. Jiřího Škody a PaedDr. Pavla Doulíka z PdF UJEP v Ústí nad Labem vytvořena v tištěné i elektronické verzi pro interaktivní tabule, což bylo také jedním z hlavních důvodů ocenění odborné poroty. Jejím obsah vychází sice z koncepce chemie jako izolovaného vyučovacího předmětu na základní škole, ale zároveň se snaží v maximální možné míře o zapojení mezioborových vztahů nejen k přírodovědným disciplínám.

Důležitým prvkem učebnice je i maximální snaha autorského kolektivu přiblížit chemii co nejvíce aktuálním potřebám soudobé společnosti a každodennímu životu žáků. Jak se vyjádřili autoři: „Hlavním cílem učebnice je motivovat žáky pro studium chemie, nikoliv je od něj odrazovat.“ Proto stojí za připomenutí výrok amerického astronoma Carla Sagana: „Jen zcela malý zlomek nejspokojnějších mladých lidí vstupuje na vědeckou dráhu. Vždy znovu a znovu mě udivuje, o č více schopností a nadšení pro vědu nacházím u dětí na základních školách než mezi začínajícími vysokoškoláky. Něco se zkrátka muselo stát v průběhu let, co děti od vědy odradilo...“. Nová učebnice chemie má bezesporu ambice tento trend zastavit.

Martin Bílek, Katedra chemie PdF UHK

Mezinárodní konference Kultura a konflikt za účasti FF UHK

Reprezentativní setkání odborníků od USA po Ukrajinu zorganizovala Portugalská katolická univerzita 2. a 3. prosince 2008 v Lisabonu jako mezinárodní konferenci pod obecným názvem „Kultura a konflikt“. V hemžení významných odborníků na nejrůznější humanitní, politické a společenské vědy jsem měl vzácnou příležitost vystoupit jako jeden ze šesti *key speakers* zastupující jako jediný stále málo známý „východ“.

Má prezentace „Paměť ve fragmentech a zkraslení“ se týkala nejen podivného obrazu koloniální války mezi Portugalskem a jeho africkými koloniemi v letech 1961-1974 tak, jak jej vytvořily tehdejší československé sdělovací prostředky a diplomatické zdroje, ale také kritiky dnešního vytváření kolektivní paměti v četných konfliktech naší doby.

Kontakty s mnoha kolegy z Portugalska, Evropy i zámoří potvrdily správnost orientace UHK na uvádění českých témat do evropského i mimoevropského kontextu a naopak. Kontakty s aktivním českým velvyslanectvím v Lisabonu potvrdily význam spolupráce univerzit s diplomatickým prostředím schopným „otvírat dveře“. Konfrontace vědeckých metod a přístupů je vždy tím nejdůle-

žitějším, co si z prestižních vědeckých setkání odnášíme. Srovnání nevyznívá vůbec špatně co do obsahu a úrovně našich univerzit, je pro nás ovšem tristní z hlediska finančních možností a materiálního zajištění univerzitního vzdělání a vědeckého bádání, které jsou i v Portugalsku na nekonečně vyšší úrovni.

Jan Klíma, Katedra politologie FF UHK

7. ročník závodů v lezení na umělé stěně

V pondělí 1. prosince 2008 proběhl 7. ročník závodů v lezení na obtížnost pod záštitou Katedry tělesné výchovy a sportu PdF UHK. Sešlo se 34 závodníků (11 žen a 23 mužů) a mnoho diváků z řad našich studentů, a to jak soudobých, tak i bývalých, a lezecké veřejnosti. Tento ročník poprvé proběhl mimo naši katederní půdu na zcela nové lezecké stěně Michala Cholesty (také náš bývalý student), jenž byl i hlavním sponzorem. Stejně jako v předešlých ročnících se nám postaral o krásné a hodnotné ceny.

Lezci se tak potýkali se zcela novým „terénem“, což bylo pro všechny zajímavé. Po kvalifikaci se utkalo ve finále 13 mužů a 7 žen. Kategorie studenti a veřejnost byly spojeny. Za ženy se „na bednu prolezly“ naše dvě studentky Lidka Řepková (1. místo, FIM) a Míša Panáčková (3. místo, PdF) a v mužích si za naše studenty nejlépe vedl Honza Čermák (5. místo, PdF). Gratulujeme.

Lucie Pavlíková, Katedra tělesné výchovy a sportu PdF UHK

Nové publikace nakladatelství Gaudeamus

Od patriarchy k tatínkovi: Západoslonské modely otcovství. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2008, 235 s. editor Filipowicz, Marcin, Królak, Joanna, Zachová, Alena, ISBN 978-80-7041-407-1.

KVĚTENSKÁ, Daniela. *Úvod do sociální práce pro pomáhající profese.* 2. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2009, 110 s. ISBN 978-80-7041-431-6.

Plánované akce

- 28. ledna 2009** se na Univerzitě Hradec Králové pod názvem Den vědců uskuteční setkání vědecky nejvýkonnějších pracovníků univerzity, kterým předá ocenění rektor univerzity a zástupce generálního partnera UHK akciové společnosti Česká spořitelna.
- 3.-4. února 2009** organizuje Fakulta informatiky a managementu UHK tradiční mezinárodní konferenci Hradecké ekonomické dny s podtitulem Ekonomický rozvoj a management regionů.
- 4. března 2009** se v Kongresovém centru Aldis koná reprezentační ples Univerzity Hradec Králové.

UNIVERZITA
HRADEC KRÁLOVÉ

ZPRAVODAJ UHK – informační zpravodaj Univerzity Hradec Králové, vychází devětkrát ročně. Zapsán do evidence periodického tisku pod číslem MK ČR E 15365. Toto číslo vyšlo 23. ledna 2009. Elektronické vydání a archiv starších čísel na adrese: www.uhk.cz/uhk/zpravodaj. Uzávěrka příštího čísla je 2. února 2009 ve 12:00 hod. Příspěvky zasílejte elektronickou poštou členům redakční rady.

Redakční rada: PhDr. Ondřej Tikovský, Ph.D., (šéfredaktor), doc. PhDr. Iva Jedličková, CSc., RNDr. Petra Poulová, Ph.D., Mgr. et Mgr. Pavlína Springerová, Ph.D., PhDr. Jana Ondráková, Ph.D., Ing. Petr Exner, doc. PhDr. Vladimír Koblížek, Ph.D., Mgr. Jiří Štěpán, Mgr. Václav Víška, Ph.D. Redakční rada si vyhrazuje právo na krácení příspěvků. Fotografie: archiv Zpravodaje UHK a oddělení IKM UHK.